

אמר רבי יוחנן איביה דדבי ישמעאל כר - אלו דברים נכתבו שלא להוציא לנו על בני אדם שהם כר. אמר ר' יוחנן אנא אשתמידי משפירי ורשלים - דבי יוחנן אחר חורבו הרבה היה, אלא כלומר: אשתמידי ממשפתתם. ולפי שהוכרי רבי יוחנן שהיה משונה משאר בני אדם בדבר אחד, הוכרי גם שהיה משונה בופי.

יתב אשערי טבילה - והא דאמרין ב"ערב" פסחים" (פסחים ק"א, א): האי מאן דפגע באתתא בעידא דסלקת מטבילת מצוה - אחות ליה רוח זנונים. היינו כשפוגע בה אבן רבי יוחנן שהיה יושב שם כקבע - אין זו גניעה. אי נמי התם שפוגע - כשנוולה בערדה ערומה מן הנהר.

תיספות

אמר רבי יוחנן איביה דדבי ישמעאל כר - אלו דברים נכתבו שלא להוציא לנו על בני אדם שהם כר. אמר ר' יוחנן אנא אשתמידי משפירי ורשלים - דבי יוחנן אחר חורבו הרבה היה, אלא כלומר: אשתמידי ממשפתתם. ולפי שהוכרי רבי יוחנן שהיה משונה משאר בני אדם בדבר אחד, הוכרי גם שהיה משונה בופי.

יתב אשערי טבילה - והא דאמרין ב"ערב" פסחים" (פסחים ק"א, א): האי מאן דפגע באתתא בעידא דסלקת מטבילת מצוה - אחות ליה רוח זנונים. היינו כשפוגע בה אבן רבי יוחנן שהיה יושב שם כקבע - אין זו גניעה. אי נמי התם שפוגע - כשנוולה בערדה ערומה מן הנהר.

כי האי מעשה ליריה - מנכס המלך למכור נכסים ולקטום. לגבי הדרי - פנים כל פנים. כגורי דחורי = זמל כקל. בינייהו = בין שנינו, ממנו כיון, ממון שנינו גדול. משרונתא = טלת נכסים. אינם שלכם - שאינכם יכולין להחזיק לשומכם. שלחו גדול משלנו - כריסם של שומכנו גדול משלנו. כי באיש נבורתו - מכר משמתי. לשון אמר: שלכו נולד - מלוח של טפה מיונה משל אויב. כל שכו - שמלוחה מיונה ולאינס כוקקים לון ונבעות לאתמיס. אבהי דוחות את הבשר = וממון שמלוחם מרובה על מלוחם - כמר שנינו לממון. כי דקורי דהרפנאי = קליס שעוסין בהכפיל. אישתמידי = נוסמני. שופרי - זוכרנו מולכו וקיוון [עול] פניו. מבי פילקי - כשולא מבת קאומן, סוף סוף - ממלח לכס האס. בי פילקי - בעלותו מן האס. פריצידי - גנעינו ונהדר ליה פיליא - יוכובככו שפא לפיו כפיט של ודל מוס. ויהורוי - נפקי מניה על פני הארץ. משין - ולא סכל. חרות פנים - זקן. עלי עין - עולין למעלה מן העין וסוף מלמטה, סוף לונה יכולה לפטע

כי האי מעשה ליריה [תניע מעשה כזה לידן] שמיניה ראש המשרה. פגע ביה איליהו [פגע איתו אליהו הנביא], אמר לו: עד מתי אתה מוכר עמך של אלהינו להריגה אמר ליה [אמר לו]: מאי אעביד הרמנא דמלכא הוא [ומה אנשהו] פקודת המלך היא! אמר ליה: אבוך ערק לאסיא. את ערוק ללודקיא [אביך ברח כמקרה כזה לאסיה אתה נכרע ללודקיא].

א ואל תכנס לחפזי כוה. כיון שחזרו חכמים אלה ומעשים זומים שארעו להם, מספר עוד עליהם: כי הוה מקלעי [כאשר היו מחמטים] ר' ישמעאל בר' יוסי ור' אלעזר בר' שמעון בבדי הדדי [בחד], הוה עייל בקרא דחורי בינייהו ולא הוה נגעה בהו [והיה יכול צמד שוורים להיכנס ביניהם תחת כריסם ולא היה ענג בתח] כיון שהיו שמנים מאד. ומספרים, אמר ליה הוה משרונתא [אמהו להם נבירה] רומית אחת: בניכם אינם שלכם שמשני גודל כריסכם ודאי אינכם מסוגלים לחזק לגוים. אמרו לה: שלחו [כרסן של גשינו] גודל משלנו. אמרה להם: כל שכו שאין חבר אמשיר לכם. איכא דאמר, הכי אמר ליה [יש] אומרים ד' אמרו לת: "כי באיש גבורתו" (שופטים ח, יח), כלומר כל אברינו מגודלים בתאם לגודל כריסנו. איכא דאמר, הכי אמרו לה [יש] אומרים שכו עו לת: אבהי דוחוק את הבשר. ושואלים: ולמה ליה לאהדורי לה [למה להם להשיב לת] על שאלה מוצעת ומטופשת כוז והא כתיב [והרי נאמר] "אל תען כסיל כאיולתו מן חשור לו גם אחיה" (משל', כו, ד), ומשיבים: שלא להוציא רעו על בנייהם שאם לא היה עונים להיו היו כמספרים לדבר, ונמצא שבניהם שחזר מעשה זה בשומנם של חכמים אלה, מספרים כיוצא בזה שאמר ר' יוחנן: איכריה [איכרין] של ר' ישמעאל בר' יוסי כחמת בת תשע קבין שהיו גדלים כגוף שמכל תשעה קבים. אמר רב פפא: איכריה של ר' יוחנן כחמת בת תשעת קבין, ואמרי לה [יש] אומרים] בת שלשת קבין. ומעירי, דרב פפא גופיה ובריה של רב פפא עצמן] כי דקורי דהרפנאי [כמו השלים של הרפנאי].

ב כיון שאמרו דברים על שומנו של ר' יוחנן, כדי להשלים את התמונה מתארים עוד את מראהו. אמר ר' יוחנן: אנא אישתמידי משפירי ורשלים [אני נשאדעו מהפנים שבדושיסן] שהיה יפה חואר מאד. ומספרים, האי מאן דבעי מחזי שופריה דרבי יוחנן [מי שרצה לראות מה היה יופיו של ר' יוחנן] ייתיי כסא דכספא מבי סלקי [שיבא כוס' כסף מבת הצורף] כשהיא חדשה והכסף לבן ביותר, ונמלייה פריצידיא דרומנא

א. ראה פסחים ופד ב. וראה פסחים י בשלת. ב. ביב"ת, א. ג. ברכות כ. א. ד. ברכות כ. א. ה. ג. מטה ל ב. ביב"ת ק"ח, א.

ג' רסות

לאסיא בכתיב: לעסיא. פלקי בעינן: פוקלי. בינייהו בכתיב: בני חזיהו. ואילו ר' יוחנן בכתיב: ואילו שומרי דר' יוחנן. מכסים אותם בכתיב ופקודות: מכסים עליהם.

לשון

מיוצידיא משמעות הפלה גיור, גיעו וכמות בעיבת פ' כמותו כסובן. דקורו יש מפרשים עמי' השבית לפ' שפירושו כד מול מכות מכסים. ויש שפירשו (היא כרסו) כמו דיקוליא, כל העשו מעלי הדקל.

בי פלקי

יש מפרשים עמי' גרסת הערוך סקילי, לפי האותיות סקל ובעיבת פ' פ' בשמעות: האופן המצות את כל הנושפות.

מערותיה זו היא צורת הקטנה אומית מן הלטינית mactra = אשור שוואת נבירה. ביירות דומיות צורת היו מערעות ביירות. ומעם כך היו באות לעומם קרובות לעווח עם חכמי ישראל, וממנו כבוד היו החכמים כרגל מעשיהם ליהן אף על שאלות הבאי.

הדומים

אבו ערק במאות השנים האחרונות על היוספריה הרומית התמטעו בכל האנשים שרצו למלא תפקידים ציבוריים, משום שבגד אחד היה המלכות גובה סכומים גדולים עבור תמינו. ובצד עי' מילון הממונים לשונות גנישות רבות, הן כדי למלא תובנה וכן כדי לחזיק לעצמם את הכסף לשלומם. משום כך רובל היה באשנים שהחיל עליהם מונו כוה. ביורו לפי שעה ממקומם, כדי להפטר מכובד כלמי רצוי וה. אפוא הכונה ראה לפרינטיא הרומית Asia = provincialis) באסיה הקטנה שהיה כדנא שיבת לרומי, והיא כוללת את החלק המערבי הקיצוני של אסיה הקטנה (והא מהפ בעמור 1407).

לדוקיא יש סבורים כי הכונה היא למוח אודו (Audia) = אודיא) באסיה הקטנה שהיה כדנא מקומה של אחי לה המספרית. וכנראה לדוקיא היא תחת התינו הונות אודיא (Audia) = אודיא. יש סבורים שכנונה היא לעיר Lodiice בעברית הצפונית. הקדויה בימינו לפיקיה (והא עמי 1407).

מסורת השי"ם
ה' שש"י מ"ה. מרי"ב ה'
בעלת המניין.

גרסות

שוחר לידמא בבתי: סבו
דאיתמא הוה שוור לידמא.
אמר את פני לקישא בבתי:
אמר ליה ותי לחדי צינתא, בד
לקישא.

לשון

מיון
מקור המלה הוא מן הלטינית
pugnatio מבזבז. וה'

אישים

יש לקיש
הוא ר' שמעון בן לקיש.
מדלי' האימריאס ברוד
האיטון לאמוראי אפי' ישראל,
תלמיט - חבר לר' יוחנן.
כורא היה בן למספחה
חשובה ובמי נגזרו שקר על
למוד הורה. אולם בעל
עניוהו הורה לחפש לעצמו
מקור כלשהו של מוספה
והיותו מצטין כבשרו הנגזר
הדול השכיר את עצמו להיות
לודי ונלאיטורו, רק לאחד
ומן - ובשפתו על ר' יוחנן
הוה ללמוד הורה. מאו המר
ליות תלמיד ואחד מן חבר
לר' יוחנן. הורה מורסם
בחיפוטו הפקודות היתה.
רדיון ר' יוחנן ויש לקיש
הירושלמי והבבלי.
יש לקיש הוה בחייו הורחז
דבה, מסורב כי מעולם לא
מלא מי צוחק, וכן הקטיר
מאד בבחינת חברים לעצמו.
כל חברי אפי' ישאלו בודו
השני לאמוראים היו גם
תלמידיו ומסורו שמעוניהו.

למורה כלומר, אם גבור כבוד צריך להשיע כחז בעיסוק הורה: אמר ליה: שופרד לנשי [ופרד לנשי], כלומר יופי כמו של ראוי לאשה. אמר ליה: אי הדרת כך - יהיבנא לך אחותי, דשפירא מינאי [אחור לך: אם תחווו בן וחשוב ללמוד הורה שיעובת און דן את אחותי, שהיא יפה ממני]. קביל עליה [קבל על עצמך] לעשות כן. כעי למיהוד לאחוי מאניה ולא מצי הדר [רצה לחזר בקפיצה לחבאי את גבריו ולא היה יכול] שכיו שקבל עלי עול הורה מיד תלש. אקרייה ואחיייה ושוייה גברא רבא [לימד אותו מקרא ותשנה ועשה אותו אדם גדול, שנעשה ריש לקיש מגדולי חכמי ישראל בזויו. יומא חד הוה מפלגי בי מדרשא [יום אחד הוה חלוקים בבית המדרש] כביש זג ושנינו בביתאי: הסיף והספי והפגיו והרומא שהם כלי נשק, וכן מגל די ומגל קציר, מאימתי מקבלין טומאה - משעת גמר מלאכתו, כיון שאר כלי מתכת. אולם נחלקו בשאלה מאימתי גמר מלאכתו ר' יוחנן אמר: משיצרפם בכבשו, וריש לקיש אמר: לא די בצירוף בכבשו אלא משיצרפחו אותם אחר כך במים. ובתוך כדי הויכוח אמר לו ר' יוחנן קצת כעס: לסטאה בלסטיותיה יד [שודר] בנניו שוד הוא יודע, כיון שלומד גולו בצעירותו הרי אהה בקיא בדבית איה גם עכשיו נעלב ריש לקיש ואמר ליה [מן לר' יוחנן: ומאי אהנת ליי ההם רבי קרו לי, הכא רבי קרו לי [אמר לו: ומה הועלת לי אם כן שקובכתני ללמוד הורה? שם בין הליסטים רבי קרו לי, ובאן רבי קוראים לי]. אמר ליה: אהנאי לך דאקריבניך חתך כנפי השכינה [אמר לו: הועלתו לך שוקובתי אונך וחזת כנפי השכינה] ומודע איך אהה מכרי תודהו בתוך כדי ויכוח זה חלש דעתיה דרבי יוחנן [חלשה דעתו נפע והנלב רבי יוחנן] וכיון שתקפדי השפיעה הקפדתו ומיד חלש [חלה] ריש לקיש. אמר אחתיה קא בכיא [באה אחותו של ר' יוחנן אשת ריש לקיש ובכתו]

לענין שיומל על כולה. אמרה ליה [מן] עשה בשביל בני שיהא להם אבי אמר לה בלשון הכותב: "עובד יתומד אני אחיה" [דמיה מס, יא] שאני אואג להם. אמרה לה: עשה בשביל אלמנותי, שלא אשא בודדה אמר לה את המשך הכותב: "אלאמנותיך עלי תבטחי" (שם) ובסופו של דבר נח נפשיה [נחה נפשו, מת] ר' שמעון בן לקיש (ריש לקיש), והוה קא מצטר ר' יוחנן בחריה טובא [הוה ר' יוחנן מצטר עליו בזותו] על חסרונו ועל מה שגרם לו. אמרו רבנן: מאן ליויל ליתביה לדעתיה [מי ילך ויישב את דעתו] שלא יצטר כל כך אמרו: גייל ליויל ליתביה לדעתיה [מי ילך ויישב את דעתו] על חסרונו ועל מה שגרם לו. אמרו רבנן: מאן

לענין מספרים משה אחר הקשור ביופיו של ר' יוחנן. יומא חד הוה קא סחי ר' יוחנן בירדנא [יום אחד שחה ר' יוחנן בירדן], חזיה ריש לקיש ושורר לירדנא אבחריה [ראה אותו ריש לקיש ותפץ לירדן אחרי], ובאותו זמן לא עסק ריש לקיש בחורה אלא היה קשור ללודים בקרס. אמר ליה: חילך לאורייתא [אמר לו ר' יוחנן לריש לקיש גבורתך

חזיה ריש לקיש - סמיס לטקוס. שוור - קפז. אמר ליה - לי יומכו. חילך לאורייתא - כמה כוסך ופס לטכול עול מוכס. שופרד = ויפיו. לנשי - לאוי לנשים. ולא מצי - לקמן ככלמסוכ, למסכל עליו עול מוכס משט כומו. הסיף והספיין - משנה סוף תמסכת [כלוס] [מקל יל משנה ט]. הפיניון = *אספי"ל. ומגל יד ומגל קציר = *פלגל"ל. לנע. משיצרפם ***לקוי"ו. בלעז. ליספאה בליספיותיה ידע - לפי סמיס לטקוס ממה בני בלומן פלי אומנות לטקויות. רבי קרו לי - כן של לטקוס ונלש למן סוימי. אחאי אחותיה - לי יומכו, אשמו לדיס לטיפ. וקא בכיא קמיה - לי יומכו להתפלל על בעלי. "עובד יתומד אני אחיה ואלמנותיך עלי תבטחי" - פסוק סוף טימתי. מצטר - מממקט על סמכותו, שלל סיס מולל מלמוד ומיק כממו. רשף דעתיה - נעקלה ממנו דעמו, וכשפתיה.

ג

יומא חד הנה קא סחי רבי יוחנן פנידנא סנייה

ריש לקיש וישנר לנדנא אבחריה, אמר ליה: חילך

לאורייתא? - אמר ליה: שופרד לנשי? - אמר ליה: אי

הדרת כן? - יהיבנא לך אחותי, דשפירא מינאי. קביל

עליה. הפעי למיהוד לאחוי מאניה ולא מצי

אקרייה ואחיייה, ושוייה גברא רבא. יומא חד הוה

מפלגי בי מדרשא: הסיף והספיין והרומא ומגל

יד ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה - משעת גמר

מלאכתו, ומאימתי גמר מלאכתו רבי יוחנן אומר:

משיצרפם בכבשו, ריש לקיש אמר: משיצרפחו פמיס.

- אמר ליה: לסטאה בלסטיותיה ידעו - אמר ליה: ומאי

אהנת לי? הנה רבי קרו לי, הנה רבי קרו לי. אמר

ליה: אהנאי לך דאקריבניך פחת פופי השכינה. חלש

דעתיה דרבי יוחנן, חלש ריש לקיש. אמאי אחתיה קא

פכיא, אמרה ליה: עשה בשביל בני? אמר ליה: "עובד

יתמיך אני אחיה". - עשה בשביל אלמנותי? - אמר

לה: "אלאמנותיך עלי תבטחי". נח נפשיה דרבי שמעון

פן לקיש, הנה קא מצטר רבי יוחנן בתריה טובא.

אמר רבנן: מאן ליויל ליתביה לדעתיה - גייל רבי

אלעזר פן פדת, דמחדדו שמעתיה. אול יתיב קמיה,

פל מילתא דנה אמר רבי יוחנן אמר ליה: פנינא

דמסייעא לה. אמר: את פבר לקישא? פבר לקישא, פי

נהה אמנא מילתא - הנה מקשי לי עשרין וארבע

קושייתא, ומקריבנא ליה עשרין וארבע פרוגין,

ומפילא רווחא שמעתא. נאח אמרת "פנינא דמסייע

לך", אשו לא ידענא דשפיר קאמינא הנה קא אזיל

וקרע מאניה, וקא פכי ואמר: הנה קא לקישא,

הנה קא פבר לקישא, ונהה קא צוח עד דרשף דעתיה

[מיניה]. פנו רבנן רחמי עליה נח נפשיה.

הוספות

אי הדרת בך כר - מכאן אמר רבנו

תם: דריש לקיש מתחלה ידע

הרבה אלא שפרק עול הורה, ונעשה

עם הארץ ועסק בלסטיות. מדקאמר:

אי הדרת בך. משמע - להיות

כבתחלה, ולא חמדוק עול הורה

מעלין. וקאמר נמי: מאי אהית לוי

התם קרו לי רבי, כלומר מעיקרא לוי

הוה קרו לי רבי, אלא ששכתתי ומה

שפירש בקונטרס רבי היינו רבו של

לסטס - אין נראה, אף על נב

דאשכחן במסכת עבודה זרה (וי, ב)

מאי טעמא קרו לך רבי - רבו של

טרסיים אני. היינו דאמרינן פמק "כל

כתבי" (שבת קיט, ב) אמר ליה ריש

לקיש לר' יהודה נשיאה: כך מקובלני

מאבותי, ואמרי לה מאבותיך: כל עיר

שאינן בה תינוקות של בית רבן כו'.

משמע שקודם שלימדו רבי יוחנן למד

מאחריים.

אי הדרת בך - לקמן מוכח דבסבי

דקאמר: אחתי אחתיה וקא בכיא

קמיה. ולא חש לשמא יאמרו בשביל

זו חזר זה כדחייש לקמן (פה, א).

הספון והמנין מאימתי מקבלין

טומאה - הקשה רבנו תם: דתנו

במסכת כלים פרק ארבעה עשר:

הסיף והספון מאימתי מקבליס

טומאה הסיף - משישופנו, והספון -

חלא כריש לקיש וראה: דהויה מתניתין כשהעלו חלדה, ובא לתקן דתניא

בתוספתא: סיף וספון שהעלו חלדה - טהורין, שפן והשחון - (מקבלין

טומאה). אבל מתחלתם היו גמר דידהו, כדמפוש בשמעתיה. וראה דשפן קאי

אסיף, והשחון קאי אספון. אף על עב דקתני לשון רבים, והוי השתא

תוספתא כמו המשנה.

עניניו

לפאה בלפיוזיה יעי / כבר חזו פמטיס רביס כיצד עשה זאת ר' יוחנן שחרר זה איסור מפרש של אונאה (במפרש במשנה שאין מוכרים לחוטא את מעשי הדאשונוס). והו שאמרו כי לוד מותר לגנוב כך בתלמוד, שכבר אמר רבי יוחנן מרה בתלמודים. (עין יוסף, מהש"ל, ולפי זה תשובת ריש לקיש חימה שכבר קודם לכן, ואין ר' יוחנן רבו מוכתה כל כך. (עין יוסף) אכן היו שפירש שהיתה כאן אריכות, שה' יוחנן אמר בדרך בדיחות שצריך לשמוע לדברי ריש לקיש בזה. כיון שהוא מומחה בדבר. אלא שרש לקיש לא הבין ונעלב. (עין יוסף)

הוה רבי קרו לי / יש מפרשים שרצה לומר שגם קודם לכן כבר למד, שאמילו בין הלסטס היו מכוסס אחרו רבי, (מעניי החכמה)

כיון קושיה ומורדים / ראה כששטו ע"י" הוא מספר המשמע בני חיל לסימן על ריבוי (כמו ששים, או

עלש מאות) ואינו דוקא מספר זה. (תרי"ח) והו שאמרו שהוא רמו למה שאמרו שתלמיד חכם צריך להיות בקי ככדי ספרים, ככלה המקושטת בכ"ד קשורים (עין עקב). המהר"א מירש ברמז כי כ"ד קושיות וכ"ד הירוצים עם ההלכה עצמה הם אוככנים ותשע. הוא מ"ט פנים שיש לתורה.

אורח החיים

סמתי טומאה סיף כו' / ליי מוכה ספכליס טומאה רכ בגמר מלאכתו ולא קריס לכו, ופחו גמרת הפיח אינו ספכלי טומאה עו שישתנו ספכיו עו שישתנו. כפסנה כפסנה כלים ולא כאמור כאו. (וראה בתוס' ר"ח בספ"ו. וראה בחורש אנשי עם על המשנה בכלים)

רמזים, ספר טוהר, הלכות בלית, מ"ח ה"ב)

* אש"י" (אשפי"י) מן
- esp - מנין, ספון אויבה.
** מלאי"א מן הערפיות
הערפיות folicle - סבל.
*** דקו"ף (צ"ל ידוק"ף) מן
- recu - לערך ברל באש.